

Ook al moet er in de eerste plaats voor primaire preventie gezorgd worden om ongevallen te voorkomen, er bestaat niet zoiets als een nulrisico. Daarom moet er ook tertiaire preventie zijn¹.

Fiche 4.4.1. Ongevallenpreventie

Er moeten maatregelen opgesteld worden voor het geval dat er een ongeval gebeurt. Alle werknemers moeten deze begrijpen, zodat ieders veiligheid en gezondheid gegarandeerd en beschermd is.

Wat zijn de voordelen van arbeidsongevallenpreventie?

- Die uiten zich op het vlak van de gezondheid en veiligheid van de werknemers, maar ook in de voldoening van die laatsten, de kwaliteit van hun werk, en de reputatie van de vereniging.
- Ze worden duidelijk wanneer we kijken naar het hoge financiële kostenplaatje dat arbeidsongevallen en beroepsziekten met zich meebrengen. Er zijn directe en indirecte kosten:
 - De meest gekende rechtstreekse kosten zijn de bijdragen aan de sociale zekerheid voor arbeidsongevallen en beroepsziekten en medische kosten voor eerstehulpverlening.
 - De onrechtstreekse kosten zijn bijkomende schadevergoedingen die het bedrijf betaalt, kosten voor materiële schade en herstellingen, kosten voor verloren tijd, vertragingen, administratieve kosten.

Volgens Heinrich van het Internationaal Arbeidsbureau vormen de onrechtstreekse kosten het deel van de ijsberg dat we niet zien en liggen ze vier keer hoger dan de rechtstreekse kosten.

Hoe ongevallen voorkomen?

Volgens een studie over ongevallen² leiden 60 incidenten zonder zichtbaar letsel of materiële schade statistisch gezien tot 30 ongevallen met materiële schade. Die laatste veroorzaken 10 lichte ongevallen met oppervlakkige letsels, die uiteindelijk een ernstig ongeval veroorzaken met arbeidsongeschiktheid en ernstige verwondingen.



Een **incident** is een onbeduidende gebeurtenis die wanneer ze zich voordoet of zich herhaalt tot een ongeval kan leiden. Een paar voorbeelden van incidenten zijn: een voertuig dat stilvalt of plots achterwaarts beweegt, vrijkomende stoom, een fluittoon, iemand die struikelt enz.

Een incident veroorzaakt geen lichamelijke verwondingen, in tegenstelling tot een ongeval.

Incidenten blijven meestal onopgemerkt, maar ze analyseren kan ongevallen voorkomen. Er bestaan geen absolute criteria om te bepalen welke incidenten gemeld moeten worden. De manier waarop een incident ervaren wordt, kan aanzienlijk van persoon tot persoon verschillen. Daarom is het belangrijk om alle werknemers samen te brengen om duidelijkheid te scheppen over wat al dan niet gemeld moet worden.

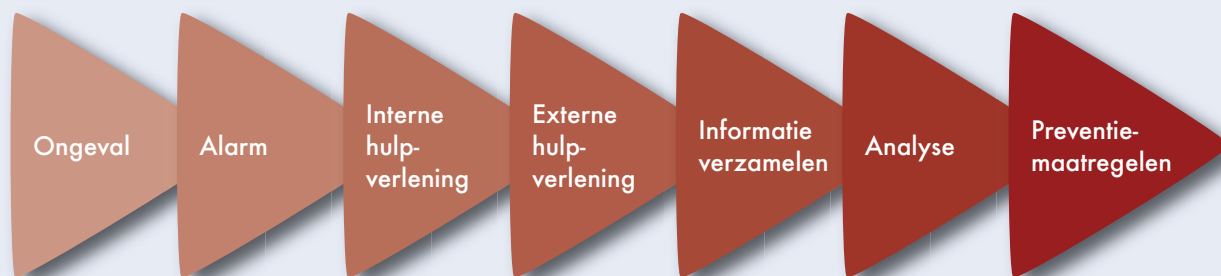
Aangezien het nulrisico onbestaande is, moeten er toch procedures opgesteld worden voor het geval er zich een ongeval voordoet, zodat iedereen klaar is om eventuele noodsituaties het hoofd te bieden. Alle werknemers moeten die procedures kennen en begrijpen en ze moeten uitgehangen worden op een goed zichtbare plaats.

¹ Cf. fiche 2.2 over soorten preventie.

² Bird & Germaine, 1989.

Procedure bij ongevallen: tertiaire preventie

In geval van een ongeval moeten de maatregelen die genomen worden de procedure volgen. Die wordt schriftelijk opgesteld en in het intern noodplan opgenomen³.



De eerste stap bij een ongeval bestaat erin de slachtoffers onmiddellijk hulp te bieden en te voorkomen dat er zich nog een ongeval voordoet. De eerste zorgen die verleend worden, moeten in een boekje⁴ opgetekend worden.

Een ongeval mag niet als een speling van het lot beschouwd worden. Het moet geanalyseerd worden en er moeten maatregelen komen om te voorkomen dat het zich opnieuw kan voordoen.

Daarom moet zo snel mogelijk alle informatie over het ongeval verzameld worden op de plaats van het ongeval zelf door de slachtoffers en getuigen te ondervragen en door observatie. Op basis van de verkregen informatie wordt het intern ongevallenverslag opgemaakt en op basis daarvan wordt meestal de verklaring opgesteld die naar de verzekeringsmaatschappij gestuurd moet worden.

Het ongeval moet binnen 10 dagen geanalyseerd worden door een groep waartoe het slachtoffer (als dat niet arbeidsongeschikt is), de hiërarchische lijn, de getuigen, de preventieadviseur en de CPBW-afgevaardigden behoren, en de oorzaken moeten nauwkeurig onderzocht en de verbanden daartussen aangetoond worden. Bij de analyse is het van essentieel belang om alleen wat meetbaar, kwantificeerbaar en objectief is te weerhouden. Daar bestaan verschillende methodes voor. Voor meer informatie, zie fiche 4.4.2 Voorbeeld methode ongevallenanalyse (oorzakenboom).

Arbeidsongevallen moeten geanalyseerd worden om:

- de preventie maatregelen te bepalen die moeten voorkomen dat een gelijkaardig ongeval zich voordoet;
- identieke risico's op andere plaatsen van de organisatie op te sporen en maatregelen te nemen om ze uit te schakelen of tot een aanvaardbaar niveau te beperken.

Daarnaast moet de werkgever, rekening houdend met het resultaat van de analyse, het globaal preventieplan en het jaarlijks actieplan aanpassen (zie fiche 4.2).

Na incidenten en ongevallen zijn er immers nieuwe indicatoren, bijvoorbeeld: de eerstehulpverlening, geweld als gevolg van feiten van derden, incidenten, ongevallen, voorstellen van werknemers, maar ook sociale indicatoren, zoals ziekteverzuim, de frequentie- en ernstgraad van ongevallen enz.

Lijst van administratieve documenten die opgesteld/ingevuld moeten worden:

- een procedure voor ongevallen;
- een register⁴ waarin de eerstehulpverlening geregistreerd wordt;
- een intern ongevallenverslag;
- een formulier voor aangifte van ongevallen model A (verstrekkt door de verzekeringsmaatschappij);
- een door de bedrijfsarts in te vullen en te ondertekenen doktersattest (model B, eveneens verstrekt door de verzekeringsmaatschappij).

³ Fiche 9.4. Het intern noodplan

⁴ Zie fiche 4.5.2.